

LATINSKI JEZIK

DRUGI RAZREDI

Nastavna lekcija: **CONSECUTIO TEMPORUM** (Slaganje vremena)

-potrebni pribor: udžbenik Elementa Latina, bilježnica i mali rječnik

-ponvimo prethodno usvojeno:

-rečenice se dijele na jednostavne i složene u latinskom jeziku

-**jednostavne** su nezavisne i po vrsti mogu biti : sastavne, rastavne, suprotne, isključne, zaključne i upitne

-**zavisno složene rečenice** imaju dva dijela: glavnu i zavisnu rečenicu, i u njima dolazi i indikativ i konjunktiv

-u latinskom uvijek su podjeljene zarezom, a nakon zareza ide veznik i tu počinje zavisna

-konjunktiv iz zavisne ravna se prema vremenu iz glavne rečenice, a to ravnjanje ili slaganje vremena zovemo : CONSECUTIO TEMPORUM

-da bismo znali koje vrijeme će doći u zavisnoj rečenici, uvijek pazimo na slijedeće: a) *koje je vrijeme u glavnoj rečenici* i b) *kad se događa radnja glavne rečenice*

Vremena koja mogu doći u glavnoj prema CT dijele se na: **GLAVNA** (prezent, futur I. i II. I Imperativi) **HISTORIJSKA** (imperfekt, perfekt i pluskvamperfekt)

Kad je u glavnoj rečenici GLAVNO vrijeme (bilo koje od ova tri), u zavisnoj stoji:

-a) KONJUNKTIV PREZENTA za istovremenu radnju

Quaero, quid faciat.- Pitam što radi. Quaero-glavna quid faciat-zavisna

b) KONJUNKTIV PERFEKTA za prijevremenu radnju

Quaero, quid fecerit. –Pitam što je radio. Quaero-glavna quid fecerit –zavisna

c) KONJUNKTIV PREZENTA PERIFRASTIČNE KONJUGACIJE AKTIVNE za poslijevremenu radnju

Quaero, quid facturus sit.- Pitam što će raditi. Quaero-glavna quid facturus sit-zavisna

Ako je u glavnoj rečenici HISTORIJSKO vrijeme (bilo koje od tri navedena), u zavisnoj stoji:

a) KONJUNKTIV IMPERFEKTA za istovremenu radnju

Quaerebam, quid faceret.- Pitah što radi. Quaerebam-glavna quid faceret-zavisna

b) KONJUNKTIV PLUSKVAMPERFEKTA za prijevremenu radnju

Quaerebam, quid fecisset.- Pitah što je radio. –Quaerebam-glavna -quid fecisset-zavisna

c) KONJUNKTIV IMPERFEKTA PERIFRASTIČNE KONJUGACIJE AKTIVNE za poslijevremenost

Quaerebam, quid facturus esset.- Pitah što će raditi. Quaerebam-glavna quid facturus esset-zavisna

-**Vaš je zadatak slijedeći** : podijelite slijedeće rečenice na glavne i zavisne, odredite vremena u rečenicama i kad se radnja događa?

Quaeram, quid faciat. Quaere, quid facturus sit. Quaesivi, quid fecisset.

Quaesiveram, quid facturus esset.

Prof. IVONA GLAVAŠ
Gimnazija fra D. Mandića

LATINSKI JEZIK

DRUGI RAZRED

Nastavna jedinica: **ZAVISNO-UPITNE REČENICE**

-potrebni pribor: udžbenik, bilježnica i mali rječnik

-ponovimo: predhodno smo naučili kako se slažu glavna i zavisna rečenica i koja vremena dolaze u njima

-vježbali smo na rečenicama koje su imale **veznik quid iza zarez**...e danas ćemo naučiti da su te zavisne rečenice po vrsti **UPITNE**

-u njima koristimo cjelokupni konjunktiv po CT(consecutio temporum)

-*konjunktiv prezenta i imperfekta* na hrvatski prevodimo prezentom ; *konjunktiv perfekta i pluskvamperfekta* prevodimo perfektom, a *oblike perifrastične konjugacije* prevodimo futurom kad su u zavisnim rečenicama (izvan njih ostaje onaj prijevod , što smo naučili s glagolima kanim, hoću, namjeravam + infinitiv)

-**VEZNICI zavisno-upitnih rečenica** su: quis, quid, uter, qualis, quantus, cur, quando, quo, ubi, unde...

-te **upitne čestice**: nonne , num , utrum..an

Dux legatos interrogavit, cur ad se venissent.- Vojskovođa je pitao poslanike zašto su k njemu došli.

Dux legatos interrogavit-glavna cur ad se venissent- zavisno upitna

Interrogavit-perfekt venissent-konj.pluskvamperfekta cur-veznik = radnja prijevremena po CT

-Prelazimo na **rečenice iz vježbe 67 II.dio**:

1. U ratu se vidi što može ljubav prema domovini.
2. Poznato je zašto su Atenjani optužili Sokrata.
3. Ja ne znam što će biti.
- 4.Učitelj pripovjeda kako su Gali bili pobjeđeni od Cezara.
- 5.Tiberije je pitao Batona zašto se Iliri bune protiv Rimljana.
- 6.Diogen jednom dok je šetao na trgu u podne, noseći upaljenu svjetiljku; upitan što radi, odgovorio je:" Tražim čovjeka".
7. Pitagorejci su uvečer raspravljali što su u danu učinili, rekli, čuli.
8. Aleksandar Veliki nije odlučio kome će ostaviti svoje kraljestvo.

*NAPOMENA: ako se pitate gdje nestaje zarez koji djeli latinsku rečenicu u prijevodu na hrvatski, sjetite se pravila u hr.gramatici (zarez se koristi samo ako je zavisna rečenica u inverziji)

Zadaća: prevesti hrvatske rečenice ispod vježbe i izvaditi nepoznate riječi u vaše male rječnike

Prof. IVONA GLAVAŠ

Gimnazija fra D. Mandića